

Bucuria de a fi îmblânzit

Vreme de aproape trei zile adu-
mec așteptarea nerăbdătoare
care plutește în Teatrul Tinere-
tului. Eu, personal, îl întâmpin pe
Andrei Șerban la Piatra Neamț cu
destulă răceală. După ce a părăsit con-
ducerea T.N.B., în 1993, am căpătat
treptat un gust amar, ca după, fie-mi
iertată comparația, Revoluția decem-
bristă ori Piața Universității. Adică: ce
mărețe întâmplări, dar ce păcat că au
fost mai mult sau mai puțin regizate.
Recunosc, cugetând așa, mă prefac
uitucă. În *recycle bin*-ul minții mele (ce
bine au denumit informaticienii acea
memorie a computerului pe care, dacă
o socotești inutilă, o retrogradezi la
coșul cu rufe murdare, la capitolul
latentă) se mai păstrează timpurile tri-
logice, în urma cărora, o bună
perioadă, îmi formasem un tic de
gândire din a folosi termeni ca: schim-

Fun de James Bosley (regia:
Vlad Massaci), Leipzig

foto: Conel Mifrode

bare, renunțare la prejudecăți, deș-
blonare, libertate și firesc, deschidere a
sufletului și a minții, ieșire din pasivitate,
atenție, concentrare etc. Cine îi
citește cu atenție recunoaște frag-
mente din discursurile lui Șerban din
primii ani '90. Spun că, până la sosirea
lui la Piatra Neamț, încerc suficiente
rețineri în ceea ce privește autenticitate
aurei sale de maestru. Nu mai cred în ea,
cea care l-a înconjurat pe tot parcursul
șederii în România și care i-a transformat
izgonirea/plecarea de bunăvoie într-un
triumf.

Ciudățenia apare de îndată ce regi-
zorul sosește în urbe și încep întâlnirile
între el și actori: constat cum mi se
schimbă atitudinea. Îmi amintesc. Hotărît
lucru, îmi spun acum, avem nevoie de
modele, iar Șerban pare născut pentru a
deschide direcții.

A venit să țină un *workshop*. Așadar,
ceva similar cu repetițiile la *Trilogia
antică* și cu atelierul de la Arad. După-
amiaza cu actorii lucrează el, iar dimineața
– trei dintre foștii săi studenți de la
Universitatea Columbia din New York.
Aceștia sunt interpreți ai spectacolului
Lecția de Eugen Ionescu (regizat de
românul Niky Wolcz), montare invitată
în festival, o pildă despre folosul exercițiilor
de încălzire și întreținere, despre cum
actoria nu poate exista fără tehnică și
fără controlul perfect al trupului, un poem
al gesturilor mărunte pe care George
Drance, interpretul Profesorului, le
dansează aproape. *Participă exclusiv
actorii Teatrului Tineretului*. Așa sună
anunțul. Singura concesie făcută presei
e că vom avea o demonstrație a exercițiilor
De la început știu, fără să am voie să
verific cu ochii proprii, că, în vecinătatea
mea, acolo unde Șerban se "închide" cu
actorii, ceva se întâmplă. Se simte o
tensiune tăcută, o boboroseală fără
zgomot.

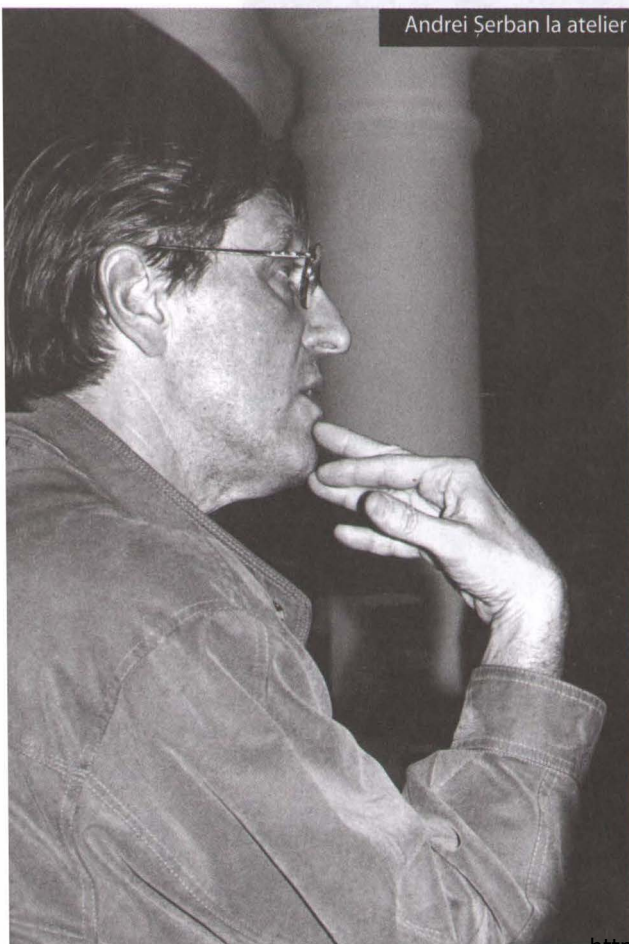
În curând, mi se arată și ce e dincolo
de ziduri. Mai întâi, antrenamentul
corporal pe care românii îl învață de la
americani. O modalitate – foarte
solicitantă fizic – de activare a mușchilor,
a minții

și a emoției, simultan. Cam asta se face
și în școala de teatru autohtonă. Unul
dintre tinerii actori nemțeni îmi
explică însă diferența dintre "ei" și
"noi": cu "ei" știi încotro duc exercițiile,
de ce le faci așa, nu altfel, atât și nu
mai mult.

În ultima dintre cele cinci zile de
workshop cu Andrei Șerban, suntem
invitați să vedem ce și cum s-a lucrat.
Mostre, frânturi, unele reluate special
pentru noi, intruși (de pildă, "statu-
ile": fiecare actor își "modelează" cu
temă precisă un coleg, care trebuie să
se lase cât mai flexibil în mâinile lui).
Șerban simte nevoia să accentueze:
"Exercițiile sunt pentru cei care le
fac", pentru ca relația dintre ei să
devină "mai vie, mai trează", ca să li se
deschidă gustul de a le practica și de
aici înainte. Suntem anunțați că – e-
vident – "în condiții de public" actorilor
le este greu să se concentreze și că
sunt tentați să facă un compromis
periculos: se mișcă și ca să fie priviți.
Deși nu-mi este dedicat nimic, de-a
lungul a peste două ore nu mă plictisesc
o clipită. Am acces la spectacolul
lucrului cu bețele de bambus care
educă atenția și sensibilitatea actorului
în raport cu partenerul. Apoi, deși
aflată pe margine, mă consider, dim-
potrivă, inclusă. Sunt în încăperea nu
doar cu prezența. Particip. Energiile
eliberate nu mă evită. De câteva ori,
le primesc în plex. Nu mai sunt nici
spectator leneș și nici actant. Undeva
la mijloc, îndrăznesc să spun, dar mai
ales în interior.

După ce se termină demonstrația și
salutările de bun-rămas cu grupul de
tineri, Șerban pleacă spre București. E
ultima zi. Văd ceva altfel în ochii lor
(sper să nu fie doar acolo). La conferința
de presă cu și despre el, artist român
și american, Andrei Șerban vorbește,
pornind de la *Îmblânzirea scorpiei*,
despre importanța "îmblânzitorilor",
adică a celor care te ajută să fii tu însuși,
care te moșesc. Îmi aduc aminte, din nou,
de plecarea de la Național, din '93, de
scrisoarea Leopoldinei Bălănuță din
"Teatrul azi" (se chema "Dragul meu
Andrei" și vorbește despre ce a modifi-
cat în cariera ei întâlnirea cu regizorul
care a distribuit-o în *Livada de vișini*
și în *Trilogie*), de Claudiu Bleonț care
a venit până la Piatra Neamț ca să
mai lucreze cu Șerban, despre ce
înseamnă a învăța să nu fii pasiv,
adică "mort în viață". Mă simt iarăși,
ca acum opt ani, privilegiată. Niciodată,
la întâlnirile cu Șerban, nu particip
exclusiv actorii.

Mirona Hărăbor

Andrei Șerban la atelier

foto: Conel Mifrode